

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **Bohemia Regent a.s.**, se sídlem Trocnovské náměstí 124, Třeboň, zast. JUDr. Jarmilou Fabiánovou, advokátkou, se sídlem Pod Vápenkou 311, Psáry, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, pracoviště České Budějovice, se sídlem A. Barcala 1461, České Budějovice, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 11. 2012, č. j. 2 Ad 64/2010 - 44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Rozhodnutím Okresní správy sociálního zabezpečení Jindřichův Hradec, č. j. 43003/110-9010-30.12.2009-9534-TU-33/09 ze dne 23. 3. 2010 byla zamítnuta žádost žalobkyně (stěžovatelky) o vrácení přeplatku na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti za období leden 2007 až červen 2007 (dále jen „rozhodné období“) v celkové výši 1.471.589 Kč. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka odvolání, které žalovaná rozhodnutím ze dne 1. 6. 2010, č. j. 43091/010-9010-4.5.2010-35811/2-MIs-95/10, zamítla a rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení potvrdila.

[2] Žalovaná v rozhodnutí ze dne 1. 6. 2010 uvedla, že argumenty stěžovatelky, že neměla povinnost hradit pojistné a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti v rozhodném období v důsledku nestanovení vyměrovacího základu organizace a malé organizace v zákoně č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění účinném pro rozhodné období, je

nesprávná. Žalovaná odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2010, č. j. 4 Ads 120/2009-88, v němž soud konstatoval, že povinnost platit pojistné trvala i přes stěžovatelkou namítané změny zákona č. 589/1992 Sb., neboť standardními interpretačními postupy je nutné dojít k závěru, že vyměřovacím základem organizace a malé organizace je součet vyměřovacích základů jejich zaměstnanců.

[3] Proti rozhodnutí žalované podala stěžovatelka žalobu u Krajského soudu v Českých Budějovicích. V žalobě namítala, že závěr o trvání povinnosti platit pojistné a o dovození vyměřovacího základu organizace a malé organizace výkladem je nesprávný a že se ve skutečnosti jedná o legislativní chybu, která nemůže být zhojena výkladem v neprospěch stěžovatelky. Rozhodnutím žalované byly dle stěžovatelky porušeny zásady legality a principů právního státu. Dovození povinnosti platit pojistné (což lze považovat za obdobu daňové povinnosti) interpretační činností soudů je nepřipustné. V důsledku absence zákonné definice vyměřovacího základu organizace tedy byl v rozhodném období vyměřovací základ stěžovatelce stanoven libovolným způsobem.

[4] Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 28. 11. 2012, č. j. 2 Ad 64/2010-44, (dále jen „napadený rozsudek“) žalobu zamítl. V rozsudku krajský soud odkázal na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, zejména rozsudek ze dne 25. 2. 2010, č. j. 4 Ads 120/2009-88. Krajský soud uvedl, že tato judikatura byla následně potvrzena i Ústavním soudem, který usnesením ze dne 19. 6. 2012, sp. zn. I. ÚS 1904/10 odmítl ústavní stížnost proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2010, č. j. 4 Ads 120/2009-88. Jestliže i Ústavní soud shledal výklad podaný Nejvyšším správním soudem v citovaném rozsudku za ústavně konformní, nelze žalované v projednávané analogické věci vytýkat porušení zásady legality a principů demokratického právního státu. Krajský soud také poukázal na to, že povinnost platit pojistné nelze považovat za daňovou povinnost, neboť mezi těmito odvodů je pojmový rozdíl. Krajský soud tedy konstatoval, že stěžovatelka měla v rozhodném období povinnost platit pojistné a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné bylo uhrazeno v zákonné výši, proto žádný přeplatek stěžovatelce nevznikl. Nelze tedy shledat žádnou nezákonnost v rozhodnutí žalované.

[5] Proti napadenému rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka včasnou kasační stížnost. V kasační stížnosti stěžovatelka pouze stručně zopakovala svoji argumentaci, že zákon č. 589/1992 Sb. v rozhodném období neobsahoval definici „denního vyměřovacího základu“. Na stěžovatelce tedy nelze spravedlivě požadovat, aby mezeru v právním předpise řešila sama vyhledáváním příslušných ustanovení zákona č. 589/1992 Sb., podle kterých by bylo možné správně určit výši „denního vyměřovacího základu“.

[6] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

II.

Posouzení kasační stížnosti

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátkou. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[8] Postatou právní otázky, kterou stěžovatelka v rámci kasační stížnosti předeštlá Nejvyššímu správnímu soudu k řešení, je to, zda podle právní úpravy v rozhodném období bylo zákonem určeno, jak má být stanoven vyměřovací základ stěžovatelky jako malé organizace, respektive zda mohlo být zákonným způsobem vyměřeno pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, a zda tedy stěžovatelka byla za rozhodné období povinna pojistné zaplatit. Touto otázkou se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval nejen ve výše i citovaném rozsudku č. j. 4 Ads 120/2009 - 88, publikovaném pod č. 2058/2010 Sb. NSS, ale i v dalších rozsudcích, např. ze dne 22. 6. 2011, č. j. 6 Ads 8/2011-74; ze dne 25. 8. 2011, č. j. 3 Ads 73/2011-74, 3 Ads 76/2011-69; ze dne 4. 1. 2012, č. j. 6 Ads 127/2011-90. Výše citovaným usnesením ze dne 19. 6. 2012, sp. zn. I. ÚS 1904/10 shledal Ústavní soud tento ustálený právní názor Nejvyššího správního soudu za ústavně konformní, přičemž opět se nejedná o ojedinělý závěr Ústavního soudu, obdobným způsobem se vyjádřil i v usneseních z 24. 7. 2012, sp. zn. IV. ÚS 741/12 a sp. II. ÚS 2695/11. Lze tedy konstatovat, že otázka povinnosti malých organizací platit pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za rozhodné období je vyřešena ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Touto ustálenou judikaturou je Nejvyšší správní soud vázán i v nyní projednávané věci.

[9] Stěžovatelka se tedy kasační stížností zřejmě domáhá změny ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázky povinnosti hradit pojistné za rozhodné období. K tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu z 8. 1. 2009, č. j. 1 Afs 140/2008-77, publikovaný pod č. 1792/2009 Sb. NSS, v němž se uvádí, mj.: *„relativní stabilita judikatury je nezbytnou podmínkou právní jistoty jako jednoho ze základních atributů právního státu. Změny judikatury za situace nezměněného právního předpisu by se měly odehrávat z principiálních důvodů, zejména proto, že se změnily právní předpisy související s právním předpisem vykládaným, resp. došlo ke změně právních názorů soudů, k jejichž judikatuře je Nejvyšší správní soud povinen přiblížit, případně se změnily okolnosti podstatné pro působení právní normy dotvořené judikaturou, event. se nově objevily jiné závažné důvody, které poskytou základ pro změnu právního názoru Nejvyššího správního soudu, pokud potřeba takovéto změny převáží nad zájmy osob jednajících v dobré víře v trvající existenci judikatury“*. Nejvyšší správní soud v nyní projednávané věci žádný takový podstatný důvod pro možné odchýlení se od dosavadní judikatury v předmětné otázce neshledal. Je třeba uvést, že ani stěžovatelka žádnou novou argumentaci, která by vyvolala nutnost revize dosavadní judikatury, ve své kasační stížnosti neuvedla, když pouze stručně zopakovala námitky již vyvrácené ve výše citovaných rozsudcích Nejvyššího správního soudu.

[10] Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbyvá než s odkazem na výše citovanou prejudikaturu zopakovat, že v důsledku legislativního pochybení zákon č. 589/1992 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007, neobsahoval definici vyměřovacího základu organizace a malé organizace jako jednoho ze základních pojmů právní konstrukce pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Nejvyšší správní soud však dospěl k závěru, že je možné odvodit pojem vyměřovacího základu organizace a malé organizace ze zákona a že takový postup je přípustný a souladný s ústavním pořádkem. V této souvislosti Nejvyšší správní soud uvedl, že *„systematický i teleologický výklad zákona č. 589/1992 Sb. tedy vede Nejvyšší správní soud k jednoznačnému závěru, podle něhož také pro období od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007 bylo možné vyměřovací základ organizace a malé organizace vymezit jako částku odpovídající úhrnu vyměřovacích základů jejich zaměstnanců. K takovému vývodu lze zcela nesporně dospět i za použití výkladu historického.“* Tento svůj závěr pak odůvodnil tak, že *„zákon č. 589/1992 Sb., ve znění účinném pro období od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007, zařadil do okruhu poplatníků pojistného také organizace a malé organizace a stanovil jim povinnost odvádět pojistné, které byly povinny platit za sebe. Tato jejich platební povinnost tedy nemohla v rozhodné době zaniknout. Výše pojistného organizace a malé organizace za sebe samy se pak stanovila za pomoci tří veličin, z nichž zákon č. 589/1992 Sb. obsahoval a výslovně definoval rozhodné období a sazby pojistného. Rovněž také obsahoval i pojem vyměřovacího základu organizace a malé organizace,*

jebož vymezení bylo možné jednoznačně dovodit z definice vyměřovacího základu zaměstnance, neboť jen zaměstnanci se mohli účastnit systémů sociálního pojištění a sociálního zabezpečení, na které se pojistné platilo, přičemž jejich zaměstnavatelům žádné plnění z těchto systémů náležet nemohlo. Organizace a malé organizace tedy mohla platit pojistné za sebe samu pouze z těch příjmů svých zaměstnanců, které se zahrnovaly do jejich vyměřovacího základu. Navíc výslovný návod pro vymezení pojmu vyměřovacího základu organizace a malé organizace byl v rozhodné době obsažen v ustanovení § 21 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb., jež stanovilo výši přírůžky ke pojistnému na sociální zabezpečení až do 5 % z vyměřovacího základu organizace a malé organizace, který byl ve vztahu ke jejich nižším složkám určen jako úhrn vyměřovacích základů zaměstnanců této nižší složky. Z jednotlivých ustanovení zákona č. 589/1992 Sb. ve znění účinném v rozhodném období, lze tedy učinit přesvědčivý, spolehlivý a zcela jednoznačný závěr, že vyměřovacím základem organizace a malé organizace nemohlo být ani v rozhodné době nic jiného než částka odpovídající úhrnu vyměřovacích základů jejich zaměstnanců.“ (...)
„Lze uzavřít, že i při absenci výslovné definice vyměřovacího základu organizace a malé organizace bylo možné tento pojem ze zákona č. 589/1992 Sb., ve znění účinném pro období od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007, s potřebnou mírou určitosti vymezit jako částku odpovídající úhrnu vyměřovacích základů jejich zaměstnanců.“ (srov. výše citovaný rozsudek č. j. 4 Ads 120/2009 – 88).

[11] K tomu lze v nyní projednávané věci dodat to, že stěžovatelka za rozhodné období pojistné stanovila ve správné výši a rovněž je i správně odvedla, přičemž neprojevila ani pochybnosti ohledně své povinnosti pojistné platit ani ohledně stanovení vyměřovacího základu či výše pojistného. Požadavek na vrácení pojistného uplatnila až v návaznosti na medializovaný a Nejvyšším správním soudem následně zrušený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec z 19. 3. 2009, č. j. 59 Ca 15/2009-38, který vyslovil (nesprávný) názor, že povinnost malých organizací odvádět za rozhodné období pojistné nebyla dána. I z tohoto důvodu má Nejvyšší správní soud za to, že stěžovatelce nebyla způsobena újma tím, že by bývala nemohla vyměřovací základ dovodit z výše citovaných ustanovení zákona č. 589/1992 Sb., ačkoli nebyl explicitně uveden v § 5 tohoto zákona.

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[12] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného rozsudku krajského soudu k závěru, že nebyl naplněn tvrzený důvod podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[13] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. tak, že vzhledem k tomu, že stěžovatelka neměla ve věci úspěch a žalované žádné důvodně vynaložené náklady řízení nad rámec její běžné činnosti nevznikly, žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. února 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu